

*Історико-термінологічна комісія Всеукраїнського Лікарського Товариства,
Архів Світової Федерації Українських Лікарських Товариств*

АКАДЕМІК Л.А. ПИРІГ І ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО

Із нагоди 90-річного ювілею проаналізовано діяльність академіка Національної академії медичних наук України, Почесного Президента Всеукраїнського Лікарського Товариства та Світової Федерації Українських Лікарських Товариств, члена редакційної ради науково-практичного часопису Всеукраїнського Лікарського Товариства «Українські Медичні Вісті» Любомира Антоновича Пирога в лікарському товаристві.

Ключові слова: *Всеукраїнське Лікарське Товариство, ВУЛТ, Світова Федерація Українських Лікарських Товариств, СФУЛТ, Любомир Антонович Пиріг, пирогознавці.*

1989 р. професор Любомир Антонович Пиріг очолював у Києві Медичну комісію (Комісію у справах медицини при Колегії з соціальних питань) Народного Руху України (за Перебудову), де в умовах так званої Горбачовської «перебудови» СРСР гуртувалися лікарі-рухівці Сергій Олександрович Гаврилюк, Валерій Іванович Городинський, Валерій Петрович Івасюк, Станіслав Владиславович Нечаїв, Олег Михайлович Ціборовський. Визрівала ідея створення професійної організації українських медиків. Утворився оргкомітет зі створення Української Медичної Асоціації (УМА) у складі С. Гаврилюка, В. Городинського, Е. Задорожного, Л. Максимець, В. Маргітича, О. Мусія, С. Нечаєва, Л. Пирога, О. та Л. Соколюків, К. Тринуса, О. Ціборовського. Було розповсюджено листівки-відозви лікарнями Києва і, користуючись депутатськими правами (в умовах цензури СРСР!), депутати С. Нечаїв та Л. Пиріг здійснили публічні звернення через газети до лікарів України.

27 травня 1990 р. відбулася Перша (установча) конференція Київської крайової організації

Актив Лікарського Товариства 2000 р.

УМА — Київської Медичної Асоціації (КМА), яка пізніше була перейменована в Українське Лікарське Товариство у Києві (УЛТК). Головою Київської УМА обрали професора Л. Пирога. Правління КМА було обрано у складі: Г. Аронова, С. Гаврилюка, В. Городинського, Е. Задорожного, В. Маргітича, О. Мусія, С. Нечаєва, Л. Пирога, К. Тринуса, О. Ціборовського, В. Чмиря.

30 червня 1990 р. у Києві відбувся Перший (установчий) з'їзд УМА, на якому назву організації змінили на Всеукраїнське Лікарське Товариство (ВУЛТ). Президентом ВУЛТ було обрано професора Любомира Пирога, депутата Верховної Ради УРСР (націонал-демократична фракція парламенту «Народна рада»).

3–17 серпня 1990 р. відбувся третій науковий Конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (СФУЛТ). У почесній президії поруч з Ахілем Хрептовським та Павлом Джулем засідав також Любомир Пиріг. 16 серпня 1990 р. делегати СФУЛТ одноголосно прийняли у свої ряди ВУЛТ, очолюване президентом Любомиром Пирогом.

Київська група Правління ВУЛТ 2000 р.

Чернівецький з'їзд ВУЛГ 2001 р.

24 лютого 1992 р. засновники ВУЛГ Л. Пиріг, І. Солоненко, О. Ціборовський, В. Чмир, Є. Білинський, О. Соколюк, С. Нечаїв, О. Кіцера, Л. Максимець та Е. Задорожній зареєстрували його в Міністерстві юстиції України. Заяву в Мін'юст підпишали: Л.А. Пиріг, С.В. Нечаїв та І.М. Солоненко.

8–14 (9–13) серпня 1992 р. у м. Харків відбувся IV Конгрес СФУЛГ. Національний оргкомітет очолював професор Л. Пиріг. У великій залі Харківського оперного театру ім. Миколи Лисенка від національного організаційного комітету учасників привітав його голова професор Л. Пиріг. 13 серпня відбулося Урочисте закриття IV Конгре-

су СФУЛГ у Харківському оперному театрі, де президент СФУЛГ Павло Джуль серед інших нагородив почесною грамотою і професора Л.А. Пирога.

7 листопада 1992 р. в м. Ужгород на Другому всеукраїнському з'їзді ВУЛГ президентом повторно було обрано професора Любомира Пирога.

28 квітня 1995 р. в Києві на Третньому з'їзді ВУЛГ президентом знову обрали академіка Академії медичних наук України Л.А. Пирога.

8(9)–14 вересня 1996 р. у м. Одеса в Одеському державному медичному університеті проходив VI Конгрес СФУЛГ. На урочистому відкритті Конгресу в Одеському театрі опери та балету академік Л. Пиріг виголосив програмну доповідь «СФУЛГ та українська дійсність».

Вчена рада Одеського державного медичного університету удостоїла званнями почесного доктора Павла Джуля, Василя Зарічного, Михайла Цегельського та Любомира Пирога. Екзекутива СФУЛГ нагородила почесними грамотами В. Запорожана, В. Гончаренка, В. Зарічного, М. Цегельського, В. Волянського, В. Кресюна, О. Мордашка, Л. Пирога, П. Чуєва та В. Юрлова.

17 травня 1997 р. в Києві відбулася науково-практична конференція ВУЛГ «Актуальні питання реформування охорони здоров'я в Україні». Оргкомітет включав: Є. Білинського, Т. Бліхар, Д. Заболотного, В. Князева, Л. Максимець, Я. Малес,

Засідання Правління ВУЛГ 2004 р.

Конференція в Будинку профспілок 2005 р.

В. Нетяженка, С. Нечаєва, Л. Пирога, Л. Порожняк-Гановську, І. Солоненка, В. Чмиря, О. Ціборовського, А. Яніну. Наступного дня на кафедрі військової медицини Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця на Четвертому з'їзді ВУЛТ президентом обрали академіка Академії медичних наук України Л.А. Пирога.

16–20 серпня 1998 р. у м. Ужгород на VII науковому Конгресі СФУЛТ академік Л. Пиріг виголосив програмну доповідь «Сучасний стан охорони здоров'я в Україні».

28–29 травня 1999 р. в Києві на П'ятому з'їзді ВУЛТ президентом знову було обрано академіка Академії медичних наук України Л.А. Пирога.

13–17(19) серпня 2000 р. у Львові та Трускавці проходив VIII науковий Конгрес СФУЛТ.

До десятиріччя незалежності України та з огляду на розвиток ВУЛТ в Україні делегати вирішили перенести осередок СФУЛТ з Чикаго до Києва.

15 серпня делегатами СФУЛТ було обрано нове керівництво, до складу якого ввійшли: академік Л. Пиріг — президент, М. Коленський і професор М. Павловський — віце-президенти, Т. Бліхар — секретар і Р. Горбова — скарбник, П. Джуль — почесний президент.

Уперше президентом СФУЛТ було обрано лікаря з України (м. Київ) — Любомира Антоновича Пирога (02.02.1931 року народження, за паспортом — 01.03.1931 р.), нефролога, доктора медичних наук, професора, академіка Академії медичних наук України, члена-кореспондента Національної академії наук України, заслуженого діяча науки і

техніки України, президента ВУЛТ, народного депутата Верховної Ради України 1-го скликання.

Закриття Конгресу під проводом новообраного президента СФУЛТ — академіка Л. Пирога відбулося в історичній актовій залі Львівської ратуші.

18–19 травня 2001 р. у м. Чернівці на Шостому з'їзді ВУЛТ президентом знову обрали академіка Академії медичних наук України Л. Пирога. Головою правління спочатку обрали Я. Радиша, а 14 листопада — С. Нечаєва.

19–22 серпня 2002 р. в м. Луганськ відбувся IX Конгрес СФУЛТ.

Керівництво СФУЛТ на Конгресі не переобиралося.

Вінницький з'їзд ВУЛТ 2007 р.

100-річчя Лікарського Товариства 2010 р.

16–17 травня 2003 р. у м. Тернопіль на Сьомому з'їзді ВУЛТ президентом було обрано академіка Академії медичних наук України Л. Пирога, головою правління — С. Нечаєва.

26–28 серпня 2004 р. в м. Чернівці відбувся Х Конгрес СФУЛТ. Тези доповідей друкувалися у збірнику, головним редактором якого був Л. Пиріг, заступником головного редактора — О. Мусій.

У Києві 17 грудня 2004 р. на Майдані Незалежності в Будинку профспілок відбулася Всеукраїнська конференція лікарів, на якій було прийнято рішення «Утвердити Всеукраїнське Лікарське То-

вариство як координуючий орган діяльності громадських лікарських об'єднань у розв'язанні загальних питань професійної діяльності та соціального захисту лікарів».

21–22 квітня 2005 р. в м. Івано-Франківськ на Восьмому з'їзді ВУЛТ президентом обрали академіка Академії медичних наук України Л. Пирога, головою правління — С. Нечаєва. Тези доповідей публікувалися в науково-практичному часописі ВУЛТ «Українські медичні вісті», головним редактором якого був Л. Пиріг, заступником головного редактора — С. Нечаїв.

22 листопада 2005 року у Києві на Майдані Незалежності №2 в Будинку профспілок під головуванням Президента ВУЛТ Л. Пирога відбулась Ювілейна Всеукраїнська конференція ВУЛТ, присвячена Першій річниці Помаранчевої революції. Тогоріч 5 грудня окремою брошурою вийшли друком матеріали Конференції. Головним редактором був Л. Пиріг, заступниками головного редактора — С. Нечаїв та О. Мусій.

28–30 серпня 2006 р. в м. Полтава відбувся XI Конгрес СФУЛТ. Тези доповідей було оприлюднено у збірнику, головним редактором якого був Л. Пиріг, заступником головного редактора — О. Мусій.

10–12 травня 2007 р. у м. Вінниця на Дев'ятому з'їзді ВУЛТ академіка Академії медичних наук України Л.А. Пирога обрали Почесним Прези-

Засідання Правління ВУЛТ 2011 р.

80-річчя пана Любомира Пирого 2011 р.

дентом, президентом — О.С. Мусія, головою правління — С.В. Нечаєва. Тези доповідей публікувалися в науково-практичному часописі ВУЛТ «Українські медичні вісті», головним редактором якого був Л. Пиріг, заступником головного редактора — С. Нечаїв.

25–28 вересня 2008 р. в м. Івано-Франківськ відбувся XII Конгрес СФУЛТ. Тези доповідей друкувалися у збірнику, головним редактором якого був Л. Пиріг, заступником головного редактора — О. Мусій.

5 червня 2009 р. у Києві відбулася урочиста презентація українського перекладу другого англomовного видання «Підручника з лікарської етики» Світового лікарського товариства (World Medical Association — WMA) під загальною редакцією академіка Академії медичних наук України Л.А. Пирого. Найбільший внесок у якість українського фахового медичного редагування зробили: академік Національної академії наук України та Академії медичних наук України Ю.І. Кундієв, доцент Національного університету ім. Т. Шевченка В.Д. Радчук, магістр управління охороною здоров'я С.В. Нечаїв, д-р О.С. Мусій і д-р Н.А. Крушинська.

24–27 вересня 2009 р. у тоді ще не окупованому росіянами Криму в м. Євпаторія відбувся ювілейний Десятий всеукраїнський з'їзд ВУЛТ. Матеріали X з'їзду публікувалися в науково-практичному часописі ВУЛТ «Українські медичні вісті», головним редакто-

ром якого був Л. Пиріг, заступником головного редактора — С. Нечаїв. Президентом було обрано О. Мусія, головою правління — С. Нечаєва. На тому з'їзді ВУЛТ разом з іншими лікарськими організаціями вперше за всю нашу історію було прийнято Етичний кодекс лікаря України, над яким багато працював Л. Пиріг.

30 вересня — 3 жовтня 2010 р. у м. Львів відбувся ювілейний XIII Конгрес СФУЛТ, присвячений 100-річчю Руського (Українського) Лікарського Товариства. З вітальним словом звернувся до учасників Конгресу президент СФУЛТ, академік Академії медичних наук України Л. Пиріг, зазначивши: «Лікарів-українців світу, окрім фахової корпорації, завжди об'єднувало почуття патріотизму, любові до рідної землі, до рідного народу».

Тези доповідей були оприлюднені у збірнику, головним редактором якого був О. Мусій. До редакційної колегії входили: Є. Білінський, С. Гав-

Київський з'їзд ВУЛТ 2013 р.

Засідання Правління ВУЛГ 2014 р.

рилюк, С. Мушак, С. Нечаїв, Л. Пиріг, О. Хонда, О. Ціборовський, В. Чмир, А. Яніна.

28–30 вересня 2011 р. у Харкові відбувся Одинадцятий з'їзд ВУЛГ.

Почесний Президент ВУЛГ академік Академії медичних наук України Л.А. Пиріг привітав учасників з'їзду та побажав плідної роботи.

Президентом ВУЛГ обрали О.С. Мусія, головою правління — С.В. Нечаєва.

Матеріали XI з'їзду друкувалися в науково-практичному часописі ВУЛГ «Українські медичні вісті». Головним редактором був С. Нечаїв. Редакційна колегія: Є. Білинський, С. Гаврилюк, О. Мусій, С. Мушак, Л. Пиріг, О. Хонда, О. Ціборовський, В. Чмир, А. Яніна.

4–6 жовтня 2012 р. у м. Донецьк відбувся XIV Конгрес СФУЛГ. Тези доповідей були опубліковані у збірнику, головним редактором яко-

го був Л. Пиріг, заступником головного редактора — О. Мусій.

5–7 вересня 2013 р. у м. Київ відбувся Дванадцятий з'їзд ВУЛГ.

Почесний Президент ВУЛГ академік Академії медичних наук України Л.А. Пиріг привітав учасників з'їзду та побажав плідної роботи.

Президентом ВУЛГ було обрано О.С. Мусія, головою правління — С.В. Нечаєва.

Тези доповідей публікувалися в науково-практичному часописі ВУЛГ «Українські медичні вісті», головним редактором якого був С. Нечаїв. Редакційна колегія: Є. Білинський, С. Гаврилюк, О. Мусій, С. Мушак, Л. Пиріг, О. Хонда, О. Ціборовський, В. Чмир, А. Яніна.

16–18 жовтня 2014 р. у м. Чернівці відбувся XV Конгрес СФУЛГ, присвячений 70-річчю Буковинського державного медичного університету та 30-річчю Першого Конгресу СФУЛГ.

Президент СФУЛГ та Почесний Президент ВУЛГ академік Академії медичних наук України Л.А. Пиріг привітав учасників з'їзду та побажав плідної роботи.

Матеріали були видані в науково-практичному часописі ВУЛГ «Українські медичні вісті». Головним редактором був С. Нечаїв. Редакційна колегія: Є. Білинський, С. Гаврилюк, Н. Крушинська, О. Мусій, С. Мушак, Л. Пиріг, О. Хонда, О. Ціборовський, А. Яніна. Одночасно з проведенням XV Конгресу СФУЛГ був проведений позачерговий Тринадцятий з'їзд ВУЛГ, керівні органи не переобиралися.

30 червня 2015 р. Історико-термінологічною комісією ВУЛГ спільно з Національною науковою медичною бібліотекою України та Націо-

День історичних читань ВУЛГ 2015 р.

День історичних читань ВУЛТ 2015 р.

нальним музеєм медицини України проведено День історичних читань «Українська медицина у віках», який було присвячено 25-річчю відновлення ВУЛТ.

Зі вступним словом виступив академік Національної академії медичних наук (НАМН) України, почесний президент ВУЛТ Л. Пиріг.

З доповідями виступили: Станіслав Нечаїв (Київ), Тарас Никула (Київ), Дмитро Назаренко (Київ), Федір Ступак (Київ), Борис Ткач (Хмельницький), Дмитро Милошлавський (Харків), Аким Літвак (Одеса), Павло Яворський (Житомир), Олег Ціборовський (Київ), Ігор Паньків (Тернопіль), Валерій Цурдук (Херсон), Раїса Павленко (Київ), Олена Антонюк (Київ).

9–12 вересня 2015 р. у м. Одесі відбувся ювілейний Чотирнадцятий з'їзд ВУЛТ, присвячений 25-річчю відродження товариства спільно з VI Конгресом Південно-Східно-Європейського лікарського форуму (South-east European Medical Forum).

Почесний Президент ВУЛТ академік НАМН України Л.А. Пиріг привітав учасників з'їзду та побажав плідної роботи.

30 червня 2016 р. у м. Києві відбулася Наукова історико-термінологічна конференція ВУЛТ «Українська лікарська лексикографія (називництво)», присвячена

25-річчю видання першого медичного словника 1991 року. Зі вступним словом виступив академік НАМНУ Любомир Пиріг. Вітальні промови виголосили Олег Мусій, Станіслав Нечаїв, Раїса Павленко з Києва та Микола Тишук з Одеси. Доповіді надійшли від Світлани Булах, Сергія Гаврилюка, Лідії Корнілової, Ніни Крушинської, Акіма Літвака, Зеновія Масного, Вален-

Актив ВУЛТ у Верховній Раді України 2015 р.

Історико-термінологічна конференція ВУЛТ 2016 р.

тини Мойсеєнко, Антонія Мойсея, Олега Мусія, Світлани Мушак, Дмитра Назаренка, Станіслава Нечаєва, Тараса Никули, Тетяни Остапенко, Раїси Павленко, Любомира Пирога, Миколи Тищука, Алли Ткач, Олександра Чорнобривенка, Олега Ціборовського.

За результатами конференції було прийнято Резолюцію, яку підписали Л. Пиріг та С. Нечаїв.

22–23 серпня 2016 р. в Києві відбувся XVI Конгрес СФУЛТ.

Академіка НАМН України, професора Любомира Антоновича Пирога (Київ) було обрано

Почесним президентом СФУЛТ, а президентом СФУЛТ обрали професора Андрія Ярославовича Базилевича (Львів).

18 листопада 2016 р. у Києві було проведено позачерговий П'ятнадцятий з'їзд ВУЛТ.

Почесний президент ВУЛТ та СФУЛТ академік НАМН України Л.А. Пиріг привітав учасників з'їзду та побажав плідної роботи.

30 червня 2017 р. у Києві відбулася щорічна Наукова історико-термінологічна конференція ВУЛТ «100-річчя Всеукраїнської Спілки Лікарів». Присутні заслухали вступне слово Почесного президента ВУЛТ та СФУЛТ академіка НАМН України Л. Пирога, яке зачитав С. Нечаїв. У ньому Любомир Антонович особливо наголосив на необхідності знати нашу історію, бути патріотами, відроджувати нашу термінологію, компетентно провадити реформування системи охорони здоров'я України. Учасники Наукової історико-термінологічної конференції ВУЛТ одностайно прийняли Резолюцію, яку підписали Л. Пиріг і С. Нечаїв.

28 вересня – 30 вересня (1 жовтня) 2017 р. в м. Кам'янець-Подільський відбувся Шістнадцятий з'їзд ВУЛТ.

Почесний президент ВУЛТ та СФУЛТ академік НАМН України Л.А. Пиріг привітав учасників з'їзду та побажав плідної роботи.

Київський конгрес СФУЛТ 2016 р.

Засідання Правління ВУЛТ 2016 р.

6 липня 2018 р. в м. Київ відбулася Наукова історико-термінологічна конференція ВУЛТ «100-річчя Міністерства народнього здоров'я та опікування України і лікарське самоврядування». З вітальними промовами виступили президент НАМН України та її академік Віталій Іванович

Цимбалюк, професор Ірина Петрівна Мазур та голова Історико-термінологічної комісії ВУЛТ Станіслав Владиславович Нечаїв.

Почесний президент ВУЛТ та СФУЛТ академік НАМН України Л. Пиріг через С. Нечаєва передав привітання учасникам конференції та побажав плідної роботи.

На Науковій історико-термінологічній конференції ВУЛТ було прийнято Резолюцію, яку підписали Почесний президент ВУЛТ академік НАМН України Л. Пиріг та голова Історико-термінологічної комісії ВУЛТ магістр С. Нечаїв. Під час конференції, серед іншого, було прийнято рішення перерахувати термінологічно-тлумачний словник «Нефрологія» за редакцією Л.А. Пирога.

20–22 вересня 2018 р. в м. Тернопіль відбувся XVII Конгрес СФУЛТ.

Почесний президент ВУЛТ та СФУЛТ академік НАМН України Л.А. Пиріг привітав учасників Конгресу та побажав плідної роботи.

3 липня 2019 р. відбулася Наукова історико-термінологічна конференція ВУЛТ «10-річчя

Вшанування почесного члена Правління ВУЛТ 2017 р.

Пан Любомир Пиріг з автором статті

чя прийняття Етичного кодексу лікаря України 2009 року в Євпаторії».

Почесний Президент ВУЛТ та СФУЛТ академік НАМН України Л.А. Пиріг передав вітання учасникам конференції через голову Історико-термінологічної комісії ВУЛТ С. Нечаєва.

14–16 листопада 2019 р. у Полтаві відбувся черговий Сімнадцятий з'їзд ВУЛТ.

Почесний президент ВУЛТ академік НАМН України Л.А. Пиріг привітав учасників з'їзду та побажав плідної роботи.

30 червня 2020 р. у Києві у форматі онлайн відбулася Наукова історико-термінологічна конференція ВУЛТ «110-річчя Українського Лікарського Товариства». Зі вступним словом виступив президент ВУЛТ О. Мусій. Вітальні промови виголосили президент СФУЛТ А. Базилевич та голова Історико-термінологічної комісії ВУЛТ С. Нечаїв.

Почесний Президент ВУЛТ та СФУЛТ академік НАМН України Л. Пиріг через С. Нечаєва передав вітання учасникам конференції та побажав плідної роботи.

1–3 жовтня 2020 р. у віддаленому режимі зі Львова було успішно проведено XVIII Конгрес СФУЛТ. Після промови Президента СФУЛТ професора Андрія Базилевича з вітальним словом з Києва виступив Почесний президент СФУЛТ, академік, легенда української медицини, академік НАМН України Любомир Пиріг, який привітав усіх присутніх та побажав учасникам Конгресу плідної праці на славу України.

Це, напевно, перша спроба, бодай схематично, окреслити величний шлях світила української медицини, яким він бачиться з боку лікарського товариства, що йому віддав Любомир Антонович не один десяток років (понад чверть століття активного президентства у ВУЛТ і СФУЛТ з 1990 до 2016 р.), і продовжує, в міру сил у свої 90 років, віддавати свій час, знання та досвід на посаді Почесного президента та члена редакційної ради часопису ВУЛТ «Українські Медичні Вісті». Сподіватимемося, що наступні покоління пірогознавців доповнять світлий образ нашого ювіляра додатковими подробицями.

ACADEMICIAN L.A. PYRIG AND MEDICAL ASSOCIATION

S. Nechajiv

Historical and Terminological Commission of the Ukrainian Medical Association, Archive of the World Federation of the Ukrainian Medical Associations

Summary: *On the occasion of the 90th anniversary, the activities of Academician of the National Academy of Medical Sciences of Ukraine, Honorary President of the Ukrainian Medical Association and the World Federation of Ukrainian Medical Associations, the member of the Editorial Board of the Scientific and Practical Journal of Ukrainian Medical Association «Ukrainian Medical News» Ljubomyr Antonovych Pyrih in medical association is analyzed.*

Keywords: *Ukrainian Medical Association, UMA, World Federation of Ukrainian Medical Associations, WFUMA, Ljubomyr Antonovych Pyrih, pyrihologists.*

Адреса для листування:
 Нечаїв Станіслав
 E-mail: nechajs@ukr.net

Отримано 15.02.2021